

Обґрунтування вибору типу оперативного втручання у хворих на хронічний панкреатит, ускладнений панкреатичною гіпертензією

О. Є. Каніковський, І. В. Павлик, І. В. Олійник

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

Вступ. Загальноновизнаною причиною зростання захворюваності на хронічний панкреатит (ХП) є зміна способу життя – вживання алкоголю та куріння. Пацієнти, як правило, поступають з клінікою кінцевої форми розвитку ХП, і потребують хірургічного лікування – корекції панкреатичної гіпертензії.

Мета роботи. Визначення ступеня фіброзу підшлункової залози (ПЗ), як критерію вибору способу та об'єму резекції ПЗ.

Об'єкт та методи дослідження. Об'єктом дослідження став аналіз результатів хірургічного лікування 181 хворих на ХП, ускладнений синдромом панкреатичної гіпертензії. За етіологічними чинниками згідно класифікації TIGAR-O в 162 (90%) пацієнтів ХП виник після перенесеного ГП, також у 172 (95%) – відмічався токсичний вплив алкоголю. Відповідно до Марсельсько-Римської класифікації ХП (1989) кальцифікуючу форму діагностовано у 21 хворих, обструктивну – 34, запальну – 2, фіброз підшлункової залози у 12, ретенційні і псевдокісти у 112. У 37 хворих під час проведення оперативного втручання проводили визначення внутрішньопротокового тиску за допомогою манометра, а також визначення тканинного тиску опору за допомогою апарату Stryker pressure monitor. У 148 виконано трансабдомінальну оперативну корекцію панкреатичної гіпертензії. З 37 пацієнтів, резекцію ПЗ за Фреєм виконано у 6, Фрей-Ізбіцким – 26, панкреатодуоденальна резекція у 5 хворих.

Результати дослідження. Показники тканинного тиску спротиву (ТТС) залежали від ступеню фіброзу ПЗ. Так, в випадку обструктивної форми ХП у хворих з наявністю стріктури в ділянці головки ТТС був найвищим в ділянці стріктури (>200 мм.рт.ст), тоді як в інших ділянках ПЗ зменшувався до 100 і нижче. У всіх пацієнтів в місці стріктури гістологічно підтверджувалась 4 стадія фіброзу ПЗ і відмічалася достовірна кореляція між показником ТТС та стадією фіброзу ПЗ. Найбільш виражений фіброз відмічався в ділянці так званого пейс-мейкеру ХП. ТТС був >200 мм.рт.ст в головці ПЗ тільки у 30 (81,1%) пацієнтів. Хоча, головка ПЗ не завжди була даним пейс-мейкером. Так у 7 хворих на обструктивну форму ХП стриктура розташовувалася в ділянці переходу головки в тіло ПЗ, і ТТС в даній зоні >200 мм.рт.ст підтверджував наявність фіброзу. У хворих на кальцифікуючу форму ХП (головка – 6, тотальний – 8) та в випадку множинних стриктур панкреатичної протоки (8 пацієнтів) ТТС був високим (>200 мм.рт.ст) у всіх відділах ПЗ, вказуючи на тотальний фіброз ПЗ. Внутрішньопротоковий тиск був збільшений тільки у 22 (59,5%) хворих.

Обговорення результатів дослідження. Таким чином, алгоритм вибору способу та об'єму локальної резекції ПЗ залежав від показників інтраопераційних досліджень (патент на винахід №111873 від 24.06.16). Показом до виконання: – локальної резекції головки ПЗ за Frey – при наявності запального інфільтрату в області головки з ТТС >200 мм.рт.ст, а в інших відділах ПЗ 100 мм.рт.ст та >, з ↑ або нормальним протоковим тиском; – операція Izbicki – наявність запального інфільтрату у всіх відділах ПЗ, конкрементів ПЗ та ↑ТТС > 200 мм.рт.ст, та склерозованою панкреатичною протокою; – запропонована методика операції Frey – Izbicki (патент на винахід 103273 від 25.09.13) наявність мно-

жинних стриктур, конкрементів в паренхімі ПЗ, підвищення ТТС 200 та ↑ мм.рт.ст у всіх відділах ПЗ та ↑ протоковим тиском – висічення паренхіми ПЗ на всьому протязі в зв'язку з оклюзією протоків другого та третього порядків.

Висновки. Пейсмейкером ХП слід вважати зону максимального фіброзу, яка не завжди локалізується в головці ПЗ. Хірургічна корекція повинна бути направлена не тільки на виконання локальної резекції та зниження внутрішньопротокового тиску ПЗ але на широке висічення стриктури з розкриттям протоків другого та третього порядків. Резекція повинна виконуватися в місці максимального ТТС (>200 мм.рт.ст), в інших зонах (100 мм.рт.ст та >) достатньо простої дренажної процедури.

Лечебные лапароскопические вмешательства у пострадавших с травматическим панкреонекрозом

А. В. Капшитарь

Запорожский государственный медицинский университет

Травматические повреждения поджелудочной железы составляют от 2,7 до 5,3% от всех абдоминальных повреждений при закрытой травме живота. Одним из частых и грозных осложнений травмы поджелудочной железы является панкреонекроз, составляющий 36,6–64,9% случаев.

Цель исследования: определить роль лечебных лапароскопических вмешательств у пострадавших с травматическим панкреатитом.

Объект и методы исследования. Из 40 пациентов с закрытой травмой живота и подозрением на абдоминальные повреждения, после диагностических лапароскопических вмешательств (ДЛСВ), у 25 (60,5%) пострадавших определили стерильный травматический панкреонекроз и выполнили лечебные лапароскопические вмешательства (ЛЛСВ). Мужчин было 20 (80%), женщин – 5 (20%) в возрасте от 15 до 85 лет. Криминальная травма была у 13 (52%) пациентов, бытовая – у 6 (24%), ДТП – у 3 (12%), кататравма – у 1 (4%), факт травмы скрыт – у 2 (8%). В остром алкогольном отравлении находились 5 (20%) лиц, шоке – 4 (16%), их сочетания – 3 (12%). В течение 1 часа после травмы СМП транспортирован 1 (4%) пациент, 2–6 часов – 5 (20%), 6–12 часов – 4 (16%), 12–24 часа – 4 (16%) и 1–10 суток – 11 (44%). Изолированная травма имела место у 13 (52%) пострадавших, множественная – у 2 (8%) и сочетанная – у 10 (40%). Ранее оперировали 7 (28%) пациентов. Все обследованы.

Результаты и их обсуждение. ДЛСВ и ЛЛСВ осуществлены аппаратом фирмы Karl Storz (Germany) по усовершенствованной методике Kelling, используя манипулятор собственной конструкции. Они выполнены в течение 1 часа после госпитализации у 12 (48%) пострадавших, 1–2 часов – у 4 (16%), 3–5 часов – у 1 (4%), 6–12 часов – у 5 (20%), 12–24 часа – у 2 (8%), на 7 суток – у 1 (4%). Диагностировали стерильный травматический панкреонекроз (геморрагический–14, жировой–11). Перитонит был у 18 (72%) пациентов.

ЛЛСВ носили разносторонний характер. Перитонеальный экссудат аспирировали у 18 (72%) пострадавших. Блокада круглой связки печени (Патент Украины 28854 А) осуществлена у 15 (60%) пациентов (каниюлирована круглая связка печени–4) и блокада круглой связки печени (Патент Украины 32236 А) – у 3 (12%), блокада мезоколон – у 4 (16%), блокада круглой связки печени и мезоколон – у 3 (12%), холецистостомия – у 1 (4%). Брюшная полость и малый таз дренировали. Продолжена многокомпонентная